

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **H. L. A. A.**, zastoupený JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Hládkov 701/4, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 1. 2023, čj. OAM-24/ZA-ZA04-K10-PD3-R2-2014, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2023, čj. 4 Az 4/2023-84,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jakubovi Backovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4 114 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud se v dané věci zabývá tím, zda je kasační stížnost žalobce přijatelná. Spor se týká konkrétně toho, zda žalovaný shromáždil dostatek aktuálních, důvěryhodných, objektivních a adresných informací o zemi původu žalobce, který žádal o prodloužení doplňkové ochrany z důvodu aktuální bezpečnostní situace v Iráku.

I. Vymezení věci

[2] Žalobce je státním příslušníkem Irácké republiky. V roce 2014 mu žalovaný poprvé udělil doplňkovou ochranu na 24 měsíců podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu. Dospěl k závěru, že vzhledem k problematické bezpečnostní situaci nebylo možné vyloučit existenci nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu spočívající ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti žalobce. Žalovaný

rozhodnutími v roce 2016 a 2018 prodloužil žalobci doplňkovou ochranu vždy o dalších 24 měsících.

[3] Žalobce dne 24. 8. 2020 opět požádal o prodloužení doplňkové ochrany. Při pohovoru uvedl, že milice v zemi pořád jsou, je jich čím dál víc a je tam nebezpečno. Odkazoval na výhrůžný dopis, který mu poslali před jeho odjezdem z Iráku. Sám nepřišel s milicemi do kontaktu a neví, proč dopis dostal. Dále uvedl, že nemá informace o současné bezpečnostní situaci v zemi původu. Nechce se tam vrátit, protože má světlejší pleť, mohl by být považován za cizince a mít kvůli tomu problémy. Také má pořád strach z výhrůžek, jelikož lidé, co mu vyhrožovali, jsou tam pořád. Přestěhování by nic nevyřešilo. V Iráku žije v Bagdádu jeho sestra s rodinou, nemají žádné problémy, v případě návratu by žalobci pomohli.

[4] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 2. 2021, čj. OAM-24/ZA-ZA04-K11-PD3-2014, žalobci doplňkovou ochranu neprodloužil. Toto rozhodnutí bylo rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 9. 2021, čj. 42 Az 1/2021-25, zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení. Krajský soud považoval nashromážděné informace o zemi původu za nedostatečné a neaktuální. Většina zpráv popisovala vývoj událostí v letech 2017–2019. Ačkoliv žalovaný rozhodoval k únoru 2021, nejaktuálnějším podkladem rozhodnutí byla informace OAMP z června 2020 o bezpečnostní a politické situaci v Iráku. Tento dokument sice obsahoval zmínku o ozbrojených konfliktech probíhajících na území Iráku, avšak blíže je nekonkretizoval. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 7. 4. 2022, čj. 5 Azs 286/2021-21, odmítl pro nepřijatelnost.

[5] Žalovaný následně provedl se žalobcem dne 3. 1. 2023 doplňující pohovor a shromáždil dodatečné podklady týkající se situace v Iráku: Informace OAMP o Rozhodnutí 2022 Vrchního soudu Velké Británie 00110, Senát pro přistěhovalectví a azyl, projednáno 4. a 5. 10. 2021, vyhlášeno 16. 3. 2022; Informace OAMP Irák – Informace Agentury Evropské unie pro azyl (EUAA) z června 2022; Informace MZV ČR čj. 127711/2022-LPTP ze dne 1. 11. 2022 Situace sunnitů v Bagdádu, Působení milice Asa'ib ahl al-haqq v Bagdádu; Informace MZV ČR čj. 126512/2022-LPTP ze dne 1. 12. 2022 Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Žalovaný ze shromážděných zpráv dovodil, že současný konflikt v Iráku nemá totální charakter. V případě žalobce již pominuly důvody, pro které mu byla udělena doplňková ochrana. Kdyby se vrátil do zemi původu, nehrozilo by mu již nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Z tohoto důvodu žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 1. 2023, čj. OAM-24/ZA-ZA04-K10-PD3-R2-2014 („napadené rozhodnutí“) žalobci udělenou doplňkovou ochranu neprodloužil a jeho žádost zamítl.

II. Rozhodnutí městského soudu

[6] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze. Namítal, že napadené rozhodnutí trpí vadami i po zrušujícím rozsudku. I přes výtku krajského soudu žalovaný neověřil aktuální bezpečnostní a politickou situaci v zemi. Žalovaný nebezpečí vážné újmy nevyvrátil, naopak sám připustil, že na území Iráku probíhá nadále ozbrojený konflikt. Závěry žalovaného nemají oporu ve shromážděných podkladech, není zřejmé, z čeho dovodil, že se bezpečnostní situace natolik zlepšila, že již v případě žalobce není důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce dále uvedl, že se žalovaný nedostatečně

pokračování

zabýval vážnou újmou, která by mu hrozila při návratu do Iráku z důvodu jeho světlejší barvy pleti, kvůli které bude považován za cizince. Žalovaný neučinil vše, aby byl podle § 3 správního řádu zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[7] Městský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Podle něj žalovaný dostatečně prokázal, že okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, se změnily, a to do takové míry, že doplňková ochrana již není potřebná. Jedná o změny tak významné, a nikoli dočasné povahy, že žalobci již při návratu do země původu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu nehrozí. Zákon o azylu předpokládá dočasnost udělené mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany. Předpokládá tedy i návrat cizince do země původu, jakmile pominou důvody, pro které byla doplňková ochrana udělena. Žalobce si musel být vědom dočasné povahy pobytového statusu, který udělením, resp. prodloužením doplňkové ochrany získal (rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, čj. 6 Azs 369/2017-41).

[8] Co se týče tvrzení žalobce o hrozbě vážné újmy z důvodu výrazně světlejší barvy pleti, městský soud uvedl, že tuto námitku uplatnil žalobce opožděně. Žalovaný tak nepochybil, pokud se z věcného hlediska nijak blíže nezabýval obsahem této opožděné a ničím nepodložené námitky.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobce (stěžovatel) v kasační stížnosti navrhl zrušit rozsudek městského soudu. Ten špatně posoudil existenci skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Situace v Iráku stále není natolik ustálená, aby nebylo potřeba prodloužit mezinárodní ochranu. Z podkladů k rozhodnutí, jakož i z dalších zdrojů plyne, že situace je proměnlivá a civilnímu obyvatelstvu i nadále hrozí nebezpečí násilí. Stěžovatel k tomu odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který se k proměnlivé bezpečnostní situaci v Iráku vyjádřil v rozsudcích ze dne 9. 2. 2022, čj. 5 Azs 66/2021-32, ze dne 20. 9. 2021, čj. 1 Azs 202/2021-33 a ze dne 19. 10. 2021, čj. 1 Azs 292/2021-51.

[10] Podle stěžovatele vychází městský soud i žalovaný z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaný si nesplnil svoji povinnost obstarat takové podklady, na jejichž základě by mohl komplexně posoudit situaci v Iráku. Zejména pak vyvrátit či potvrdit tvrzení stěžovatele o hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Dostatečně se nezabývali jeho náboženským vyznáním, jeho vzezřením (stěžovatel má světlou barvu pleti a vlasy) a jeho prozápadním smýšlením. Stěžovatel se během pobytu v České republice naučil velice dobře česky a nepodporuje Irácký režim. Rovněž stěžovatel poukazuje na to, že v mezidobí změnil vyznání – ze sunnity se stal ateistou. Tyto skutečnosti zvyšují pravděpodobnost, že on sám bude po návratu vystaven nebezpečí. Žalovaný měl shromáždit dostatečně aktuální a trefné podklady, případně též provést další pohovor, aby bylo možné stěžovatelovu žádost o prodloužení mezinárodní ochrany řádně posoudit z hlediska všech zákonných podmínek a zjistit, zda stěžovateli – v případě návratu to Iráku – může hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[11] Stěžovatel se domnívá, že splňuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany minimálně ve smyslu § 14 zákona o azylu, tj. humanitárního azylu. Jeho případ je hodný zvláštního zřetele. Z tohoto důvodu jsou rozhodnutí jak městského soudu, tak žalovaného nezákonná, neboť nezohlednila a řádně neprošetřila situaci, v jaké se stěžovatel nachází. V

důsledku této vady mu nebyla prodloužena mezinárodní ochrana. Stěžovateli tak nyní hrozí návrat do země původu, kde mu hrozí vážná újma.

[12] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a rozsudek městského soudu. Je přesvědčen o tom, že neporušil žádné ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Zcela dostal povinností, které mu stanovil Krajský soud v Ústí nad Labem ve zrušujícím rozsudku. V nově vedeném správním řízení si opatřil dostatečné množství zcela nových a aktuálních informací potřebných k řádnému posouzení konkrétního případu stěžovatele a jeho žádosti. Městský soud podrobně popsal rozhodný skutkový stav a rozvedl své právní závěry vyplývající ze zjištěného skutkového stavu. V odůvodnění rozsudku je přitom jasně a jednoznačně uvedeno, jak soud rozhodl o žalobě, na základě jakých důvodů považuje rozhodnutí žalovaného za zákonné, i jak uvažil o všech žalobních námitkách a tvrzeních stěžovatele uvedených v jeho žalobě. Neodchýlil od ustálené a vnitřně jednotné judikatury.

IV. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud se předně zabýval přípustností kasační stížnosti. Ta je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Aby tedy byla přípustná, musí stěžovatel reagovat na rozhodnutí krajského soudu a kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě jeho závěry. Například v usnesení ze dne 30. 6. 2020, čj. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*kasační stížnost, která [...] nijak nereaguje na argumentaci krajského soudu, neobsahuje důvody podle § 103 s. ř. s., a bude proto jako nepřípustná odmítnuta (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). [...] V kasačním řízení je stanoveno povinné zastoupení advokátem především proto, aby kasační stížnosti byly sepsány právním profesionálem a byly argumentačně na úrovni. [...] Smyslem bylo umožnit v kasačním řízení pokud možno kvalifikovanou polemiku s argumentací krajského soudu. Tato polemika může být méně nebo více zdařilá; vždy však musí být z textu kasační stížnosti patrná alespoň nějaká snaha o to, reagovat na konkrétní závěry krajského soudu, zdůraznit přílehlavou judikaturu a přesvědčivě prezentovat ty žalobní argumenty, které žalobce pokládá za nejpádnější. V každém případě musí být z kasační stížnosti patrné alespoň to, že advokát napadený rozsudek četl.*“

[14] Stěžovatel v kasační stížnosti vymezuje tři okruhy kasačních námitek. Dva z nich Nejvyšší správní soud shledal nepřípustnými. V první řadě stěžovatel shledává nezákonnost a nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného (i městského soudu) v tom, že řádně neprošetřil a nezohlednil jeho situaci s ohledem na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Tuto námitku ovšem neuplatnil v řízení před městským soudem. Ustanovení § 104 odst. 4 upravuje koncentrační princip v řízení o kasační stížnosti, který brání uplatnění jiných právních námitek než těch, které byly včas uplatněny v řízení před soudem prvního stupně. Jelikož stěžovatel neuplatnil námitku týkající se neudělení humanitárního azylu již v řízení před městským soudem, je nepřípustná v řízení o kasační stížnosti.

[15] Stěžovatel též namítá, že se žalovaný a městský soud nevypořádali dostatečně s individualizací ohrožení stěžovatele. Dostatečně se nezabývali jeho náboženským vyznáním, jeho vzezřením (stěžovatel má světlou barvu pleti a vlasy) a jeho prozápadním smýšlením. Co se týče těchto stěžovatelem uváděných skutečností, ani tuto námitku

pokračování

neshledal Nejvyšší správní soud přípustnou. Stěžovatel uvádí, že městský soud a potažmo i žalovaný prokazatelně nedoložili, že je sunnitským muslimem. V meziobdobí totiž změnil vyznání, stal se ateistou. Domnívá se, že mu proto měla být doplňková ochrana prodloužena. Ovšem tuto skutečnost uvádí opět poprvé až v kasační stížnosti. Z protokolu o doplňujícím pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany nevyplývá, že by stěžovatel v rámci pohovoru zmiňoval změnu svého náboženského vyznání. Rovněž tuto skutečnost nezmínil ani v žalobě a nevymezil se vůči posouzení jeho náboženského vyznání v rámci žalobních bodů. Z kasační stížnosti ani není zjevné, kdy ke změně náboženského vyznání ze strany stěžovatele došlo. Jestli stěžovatel změnil vyznání ještě před vydáním rozhodnutí městského soudu, měl tuto skutečnost zmínit již v průběhu doplňkového pohovoru, resp. v řízení před městským soudem. Jelikož tak neučinil, jednalo by se o opožděnou kasační námitku. Jestli stěžovatel změnil náboženské vyznání až následně, po vydání rozhodnutí městského soudu, jedná se o skutkovou novotu. Ohledně nových otázek skutkových je na místě vycházet z § 109 odst. 5 s. ř. s., podle něhož se ke skutkovým novotám, k nimž došlo po vydání napadeného rozhodnutí, nepřihlíží (rozsudek NSS ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 34/2004, [č. 419/2004 Sb. NSS]). V obou z možných případů se jedná o nepřípustnou kasační námitku.

[16] Námitku nedostatečné individualizace vážné újmy s ohledem na jeho pozápadněné smýšlení stěžovatel rovněž uplatnil až v řízení před Nejvyšším správním soudem, a to pouze stroze. Stěžovatel v žalobě, pouze poukazuje na to, že kvůli své světlejší barvě pleti spojené s jeho dlouhým pobytem v cizině bude považován po návratu za cizince a vystaven riziku vážné újmy. Námitku směřující vůči posouzení vážné újmy s ohledem na své pozápadněné smýšlení tak stěžovatel neuplatnil v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud ji proto shledal nepřípustnou.

[17] Co se pak týče námitky stěžovatele týkající se jeho barvy pleti, Nejvyšší správní soud shledal, že se mýlí s rozhodovacími důvody městského soudu. Tuto námitku stěžovatel uplatnil již v řízení před městským soudem a žalovaným. Městský soud v tomto ohledu došel k závěru, že se jedná o skutečnost, kterou stěžovatel mohl uvést již v rámci původní žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kde ho tížila povinnost tvrzení. Tuto skutečnost tam neuvedl. Městský soud uzavřel, že se nejedná o novou skutečnost a tudíž, žalovaný neměl povinnost se s ní věcně vypořádat. Ve své kasační stížnosti na tyto závěry městského soudu stěžovatel nijak nereaguje. Nevysvětluje například, proč se o novou skutečnost nejedná. Pouze opakuje, že na základě barvy své pleti by byl vystaven vážné újmě. Tuto námitku se dodatečně snaží proměnit v námitku jinou, kterou v žalobě netvrdil, i když mohl. Tedy že jeho západní vzhled v spojení s jeho pozápadněným smýšlením by ho mohl vystavit riziku vážné újmy. Kasační stížnost stěžovatele tudíž směřuje meritorně do zákonnosti a přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, ovšem nikoliv proti výroku nebo důvodům městského soudu. Aby byla kasační námitka přípustná a projednatelná nemůže se zakládat výhradně na argumentaci, která se zcela mýlí s nosnými důvody napadeného rozhodnutí krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto shledal i tuto námitku nepřípustnou (srov. usnesení NSS ze dne 17. 10. 2022, čj. 8 As 173/2022-18, nebo ze dne 6. 12. 2003, čj. 6 Azs 44/2003-31).

[18] Nejvyšší správní soud následně přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. protože ve věci před městským soudem rozhodovala specializovaná samosoudkyně. Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně

přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti lze pro stručnost odkázat na usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39 (č. 933/2006 Sb. NSS). Podle citovaného rozhodnutí je kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikurní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[19] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku obstarání dostatečných a relevantních podkladů obsahujících informace o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu ve smyslu § 23c písm. c) zákona o azylu. Tato otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nemůže vést k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti z žádného z výše uvedených důvodů. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikurní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu. Naopak, městský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit.

[20] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti shledává přesah svých vlastních zájmů v tom, že žalovaný a městský soud postupovali v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu a neshromáždili přesvědčivé a aktuální podklady pro posouzení věci. Nejvyšší správní soud v projednávané věci v tomto ohledu přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal.

[22] Judikatura upřesňuje, že podklady o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu musí být dostatečně aktuální, důvěryhodné, objektivní a zejména přesné (adresné) ve vztahu k stěžovatelem uváděnému azylovému příběhu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 2. 2009, čj. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, či ze dne 31. 5. 2017, čj. 5 Azs 62/2016-87). Nepostačuje proto, pokud správní orgán obstará obecné informace o zemi původu obsahující všeobecný popis stavu lidských práv či konstatující demokratické smýšlení vlády v žadatelově vlasti, aniž by zohlednil jím uváděné konkrétní skutečnosti. Právě na skutečnosti uváděné žadatelem musí informace o zemi původu reagovat, aby tak tyto informace mohly hrozbu tvrzené újmy vyvrátit, či potvrdit. Důkazní břemeno ohledně obstarání těchto podkladů stíhá žalovaného.

[23] Judikatura také zdůrazňuje, že aktuálnost obstaraných zpráv o zemi původu je nutno hodnotit ve vztahu ke změnám okolností v této zemi. V případě států, ve kterých dochází k překotným změnám situace, či států s nestabilní bezpečnostní situací je nutno trvat na dodržování přísnějších požadavků ohledně aktuálnosti obstarávaných zpráv (viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, čj. 6 Azs 109/2019-74, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, čj. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS). Vyplývají-li pak z doložených zpráv indicie nasvědčující tomu, že bezpečnostní situace v zemi původu žadatele není dobrá, aniž by však tyto zprávy obsahovaly podrobnější informace o případných konfliktech v dané zemi, je povinností žalovaného tyto skutečnosti potvrdit, či vyvrátit dalšími, podrobnějšími

pokračování

(přesnějšími) zprávami, na základě kterých bude možné konkrétní azylový příběh stěžovatele kvalifikovaně posoudit. I z tohoto důvodu ve věci stěžovatele předcházející rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem zrušil a Nejvyšší správní soud kasační stížnosti žalovaného nevyhověl.

[24] Nejvyšší správní soud dává stěžovateli za pravdu v tom, že opakovaně hodnotil situaci v Iráku jako složitou a nestabilní (usnesení ze dne 19. 2. 2024, čj. 8 Azs 191/2022-21, ze dne 7. 4. 2022, čj. 9 Azs 232/2021-33, nebo také stěžovatelem citované rozsudky ze dne 9. 2. 2022, čj. 5 Azs 66/2021-32, ze dne 20. 9. 2021, čj. 1 Azs 202/2021-33 a ze dne 19. 10. 2021, čj. 1 Azs 292/2021-51). Ani v nynějším případě tuto skutečnost Nejvyšší správní soud nezpochybňuje. Zároveň ale nelze přehlédnout, že situace vyplývající ze správního spisu v nynější věci mapující situaci v roce 2022 v místě, ze kterého stěžovatel pochází, tj. guvernorat Bagdád, konkrétně čtvrt al-Adel, vykazuje zlepšení. Nyní je na území guvernorátu Bagdád potřebná dostatečná míra individualizace rizika vážné újmy. Na rozdíl od výše citovaných případů, v nynější věci žalovaný naplnil požadavky na něj kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu, jelikož: a) shromáždil aktuální a přesné informace týkající se situace stěžovatele a b) tyto informace nepotvrzují, že by v situaci stěžovatele byla naplněna dostatečná míra individualizace rizika vážné újmy. Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti.

[25] Ve výše citovaném usnesení ze dne 19. 2. 2024, čj. 8 Azs 191/2022-21, Nejvyšší správní soud shledal, že „*situace vyplývající ze správního spisu v nynější věci mapující situaci v roce 2021 v místě, ze kterého pochází, tj. guvernorátu Erbil (Irbíl), nepředstavuje žádné zjevné zlepšení ve srovnání se skutečnostmi, z nichž Nejvyšší správní soud vycházel v odkazovaných věcech.*“ V dané věci byl stěžovatelem příslušník kurdské menšiny a z rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, které rozhodnutí Nejvyššího správního soudu předcházelo, plyne, že „*ze správního spisu sice vyplývá, že v Iráku neprobíhá tzv. totální konflikt, avšak větší množství údajů svědčí o existenci méně závažného ozbrojeného konfliktu, kdy Islámský stát je nadále aktivní a rovněž v zemi působí turecká armáda. Ze žalobou napadeného rozhodnutí ve spojení se správním spisem tudíž nevyplývá, že by již žalobci ve vlasti nebezpečila vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu.*“

[26] V nynějším případě je tomu jinak, městský soud a žalovaný došli k závěru, že v určitých částech Iráku nadále probíhá vnitřní ozbrojený konflikt. Ovšem intenzita tohoto konfliktu není taková, že by obecně existovaly závažné důvody se domnívat, že jakémukoliv civilistovi vrácenému do Iráku by výhradně kvůli jeho přítomnosti v Iráku hrozilo skutečné nebezpečí. Tento závěr má podklad v správním spisu. Konkrétně v Informaci OAMP o Rozhodnutí 2022 Vrchního soudu Velké Británie 00110, Senát pro přistěhovalectví a azyl, projednáno 4. a 5. 10. 2021, vyhlášeno 16. 3. 2022 plyne, Vrchní soud Velké Británie v bodu 25 uvádí, že Bagdád je obecně bezpečný pro řadové civilisty, ale to, zda je bezpečný pro konkrétního navrátilce, je otázkou faktů daného jednotlivého případu. Rovněž z Informace OAMP Irák – Informace Agentury Evropské unie pro azyl (EUAA) z června 2022, Doporučení pro zemi Irák plyne, že v guvernorátu Bagdád, dochází k svévolnému násilí, avšak nikoli ve vysoké míře, a proto je požadována vyšší míra jednotlivých prvků k prokázání, že civilista vrácený na toto území byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy ve smyslu článku 15 c) kvalifikační směrnice. S ohledem na tyto skutečnosti není dána přijatelnost kasačních námitek.

[27] Žalovaný rovněž na straně 4 napadeného rozhodnutí odkazuje na nejaktuálnější podklad, který tyto informace potvrzuje a doplňuje, tj. Informace MZV ČR čj. 127711/2022-LPTP ze dne 1. 11. 2022 Situace sunnitů v Bagdádu, Působení milice Asa'ib ahl al-haqq v Bagdádu. Zastupitelský úřad doslovně uvedl, že „Aktivity šiitských milic v posledních letech v Bagdádu poklesly a situace bagdádských sunnitů se zlepšila. Nejhorší byla v období let 2006-2007, kdy docházelo k únosům a vraždám sunnitského obyvatelstva, od té doby se však situace výrazně zlepšila. Přesto jsou bagdádští sunnité nespokojeni a často se stěhují do sunnitských gubernátorů, např. do Anbáru“. Uvádí, že civilista ze sunnitské menšiny v Bagdádu není reálně ohrožen jen z toho titulu, že se nachází na území Bagdádu. Relativně často dochází k útokům na politické cíle v kontextu politického soupeření (např. na Zelenou zónu, parlament, americkou ambasádu), v posledních měsících dochází k běžné ekonomické kriminalitě, často i násilné, ovšem ne ideologicky motivované. V Bagdádu, podobně jako v jiných iráckých městech, je bezpečnostní situace lepší než na venkově, především ve srovnání se sporným územím mezi federálním Irákem a iráckým Kurdistanem a v provincii Dilaja.

[28] Městský soud a žalovaný postupovali v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. V návaznosti na zrušující rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem se žalovaný zabýval též tím, zda je i při neexistenci totálního konfliktu v Iráku dostatek individuálních skutečností, které by odůvodňovaly prodloužení doplňkové ochrany z důvodu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Spornou otázkou totiž není to, jestli na území Iráku probíhá ozbrojený konflikt, ale jestli (s ohledem na jeho netotální charakter a situaci v oblasti Bagdád, kde je míra svévolného násilí nižší) jsou dané dostatečné individuální důvody na straně stěžovatele, které by ho vystavily riziku vážné újmy.

[29] Městský soud posoudil, jestli informace ze správního spisu odpovídají závěru žalovaného, že na základě individuálních charakteristik stěžovatele mu nehrozí vážná újma. Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že ani městský soud, ani žalovaný se s touto otázkou dostatečně nevypořádali. Jak již Nejvyšší správní soud vysvětlil výše, námitka nedostatečného vypořádání se s individualizovaným rizikem na základě náboženského vyznání a prozápadních hodnot je nepřipustná, protože tyto skutečnosti stěžovatel uvedl poprvé až v řízení před zdejším soudem. Relevantní mohou být pouze ty skutečnosti, na které poukazoval již v řízení před žalovaným a městským soudem. Lze dodat, že námitka ohledně barvy pleti je rovněž nepřipustná, protože se mýlí s rozhodovacími důvody městského soudu (viz bod 17 shora).

[30] Stěžovatel v žádosti o prodloužení doplňkové ochrany poukazoval na to, že v jeho případě je hrozba vážné újmy vůči němu individualizovaná (pochází z Bagdádu, kde stále dochází podle založených zpráv k nejružnějším konfliktům, a v roce 2014 obdržel výhružný dopis od šiitské radikální milice Asa'ib Ahl al-Haq, kterou správnímu orgánu předložil). Bylo proto na žalovaném, aby obstaral takové poklady, které budou vyvracet anebo potvrzovat tvrzení stěžovatele. Této povinnosti v následném řízení již podle městského soudu žalovaný dostal. Nejvyšší správní soud neshledal v tomto závěru městského soudu pochybení zakládající přijatelnost kasační stížnosti.

[31] Městský soud a žalovaný zkoumali, jakému nebezpečí bude vystaven stěžovatel jako sunnitský muslim, pobývajícím ve čtvrti al-Adel v Bagdádu, který je civilista, nikdy nepatřil k Islámskému státu a obdržel výhružný dopis v roce 2014 od proiránské milice. Žalovaný si vyžádal informace od Ministerstva zahraničních věcí přímo k situaci stěžovatele. Z odpovědi

pokračování

zastupitelského úřadu České republiky v Bagdádu, která je součástí správního spisu pak čerpal ve svém rozhodnutí (Informace MZV ČR čj. 127711/2022-LPTP ze dne 1. 11. 2022 Situace sunnitů v Bagdádu, Působení milice Asa'ib ahl al-haqq v Bagdádu). Dotázal se přímo na situaci civilního sunnitského obyvatelstva v jednotlivých čtvrtích Bagdádu, rovněž na čtvrt al-Adel, kde stěžovatel dříve pobýval, jakož i na působení konkrétní milice Asa'ib Ahl al-Haq, od které stěžovatel obdržel výhrůžný dopis. Z tohoto podkladu plyne, že výhrůžné dopisy jako ten stěžovatelův, který nebyl adresován přímo jemu, byly v minulosti (zejména v letech 2006–2007) distribuovány náhodně, aby vyvolali strach mezi sunnitským obyvatelstvem. V současné době takové dopisy nikdo v Bagdádu nedistribuuje a běžnému příslušníkovi sunnitské menšiny, který takový list obdržel pravděpodobně nic nehrozí.

[32] Městský soud uvedl, že bezpečností situace v Bagdádu je stabilní. Ovšem relativně často dochází k útokům na politické cíle v rámci politického soupeření (např. Zelenou zónu, parlament, americkou ambasádu). V některých čtvrtích dochází k běžné a ekonomické kriminalitě, často i násilné, nejde však o ideologicky motivované násilí. Situaci v Bagdádu nelze kvalifikovat jako vnitřní nebo mezinárodní ozbrojený konflikt a je lepší než na venkově. Z hlediska stěžovatele jako sunnity žalovaný nezjistil žádný důvod, pro který by měl být více ohrožený. V Bagdádu existují celé sunnitské čtvrti i čtvrti se smíšeným obyvatelstvem. Stěžovatel může svou situaci vyřešit též přestěhováním do jiné čtvrti v Bagdádu či do jiné dominantně sunnitské části Iráku včetně iráckého Kurdistanu. Zastupitelský úřad ČR v Bagdádu rovněž informoval, že v minulosti milice unášely a zabíjely sunnitské civilisty v Bagdádu, zejména v letech 2006–2007, od té doby tento trend klesal a v posledních dvou letech ustal. Situace sunnitů se výrazně zlepšila, v současné době je Bagdád pro ně bezpečný. Ze strany milic hrozí vybírání výpalného (podle informace na check-pointech či od podnikatelů „na ochranu“), aktivity šíitských milic však v posledních letech poklesly. Obecně v Bagdádu panuje nízká míra nerozlišujícího násilí. Na základě těchto informací žalovaný dovodil, že stěžovateli na základě jeho profilu reálná hrozba vážné újmy nehrozí. Podle Nejvyššího správního soudu jsou závěry městského soudu v souladu s judikaturou a v jeho postupu zjevně není jakékoliv hrubé pochybení. Žalovaný i městský soud podrobně zkoumali povahu a riziko plynoucí z působení milic v Bagdádu a z vyhrůžky smrti kterou adresovali stěžovateli. Žalovaný si vyžádal informace přímo k situaci stěžovatele, kde v příloze přiložil i kopii daného výhrůžného dopisu.

[33] V tom je situace odlišná od rozsudku NSS ze dne 20. 9. 2021, čj. 1 Azs 202/2021-36 na který odkazuje stěžovatel. V daném řízení žadatelka o mezinárodní ochranu v správním řízení a řízení o žalobě poukázala na individuální okolnosti, pro něž je nestabilní bezpečnostní situací v Iráku ohrožena podstatně více než jiný „běžný“ civilista. Těmito tvrzeními se městský soud v daném řízení žádným způsobem nezabýval, a i proto Nejvyšší správní soud jeho rozhodnutí zrušil. V usnesení NSS ze dne 7. 4. 2022, čj. 9 Azs 232/2021-33 byla žadatelka o prodloužení doplňkové ochrany ve skutkově podobné situaci jako stěžovatel. V žádosti o prodloužení doplňkové ochrany poukazovala na to, že v jejím případě je hrozba vážné újmy vůči ní individualizovaná (pochází z Bagdádu, kde stále dochází podle založených zpráv k nejrůznějším konfliktům, a obdržela výhrůžku od šíitské radikální milice Asa'ib Ahl al-Haq, v níž byla upozorněna, že má opustit oblast. Nejvyšší správní soud odmítl stížnost žalovaného proti zrušujícímu rozsudku krajského soudu jako nepřijatelnou, protože: „[p]okud žalovaný v napadeném rozhodnutí poukazoval na skutečnost, že probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista byl již z pouhé přítomnosti na území Iráku vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy, musí mít pro svá tvrzení důkazy, jež

musí být součástí správního spisu. Žalovaný nedostal své povinnosti opatřit dostatečné množství aktuálních informací k situaci v Iráku, neboť vycházel ze zpráv, které popisovaly stav v letech 2017–2019 a několik vět textu z nashromážděných podkladů se vztahovalo k počátku roku 2020, přičemž žalovaný se zaměřil především na porážku Islámského státu, ačkoli v situace v Iráku rozhodně není stabilní, neboť Islámský stát nebyl jedinou tamní aktivní ozbrojenou skupinou.“

[34] Nejvyšší správní soud tedy neseznal, že by městský soud při posouzení individuální situace stěžovatele v případě návratu do země původu na základě jím uplatněných žalobních námitek pochybil způsobem, který by zakládal přijatelnost kasační stížnosti. Informace, které jsou součástí správního spisu odráží stav od roku 2020 až k prosinci 2022, rozhodnutí žalovaného je ze dne 13. 1. 2023 a rozsudek městského soudu je ze dne 27. 6. 2023. Žalovaný si obstaral podrobné aktuální informace, které potvrzují že v Bagdádu nehrozí nebezpečí vážné újmy každému civilistovi a je potřebná vyšší míra individualizace. Na základě informací vyžádaných přímo k situaci stěžovatele došli žalovaný a městský soud k závěru, že neexistují individuální skutečnosti zvyšující míru rizika vážné újmy v případě stěžovatele. Tyto informace mají podklad ve spisovém materiálu, stěžovatel měl možnost se s těmito podklady ve správním řízení seznámit, avšak tohoto práva se vzdal a žádné konkrétní výhrady k těmto podkladům neuplatnil.

V. Závěr a náklady řízení

[35] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného došel k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[36] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[37] Nejvyšší správní soud rozhodl o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce stěžovatele (JUDr. Ing. Jakub Backa), který byl stěžovateli ustanoven usnesením zdejšího soudu ze dne 2. 10. 2023, čj. 8 Azs 177/2023-76. Ustanovenému zástupci se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování celkem ve výši 3 100 Kč za jeden úkon právní služby tj. převzetí a příprava zastoupení (ve spojení s nahlížením do spisu). Zástupci se dále za tento úkon přiznává podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. Soud ověřil, že zástupce stěžovatele je plátcem DPH, přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů se tedy zvyšuje o částku odpovídající této dani (21 %) tedy o 714 Kč. Výše celkové odměny ustanoveného zástupce a náhrady jeho hotových výdajů proto činí 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

8 Azs 177/2023-89

V Brně 29. února 2024

Milan Podhrázký
předseda senátu